

Checklist: voorafgaande vragen

1 - ALGEMENE INFORMATIE

Identiteit van de ouders: naam, voornaam, geboorteplaats en geboortedatum
 Verblijfsstatus van de ouders: Belg, gezinshereniger of vluchteling
 Contactgegevens van de ouders
 Identiteit van de dochter
 Verblijfsstatus van de dochter

2 - GEZINSSITUATIE

Wie heeft het ouderlijk gezag over het meisje in kwestie?
 Zijn er nog andere zussen?

3 - PRAKTIJK VAN BESNIJDENIS

Wat is het land van herkomst van de ouders?
 Is het een land met een prevalentie van besnijdenis? Wat is de etniciteit? (Facultatief)
 Bestaat een medisch attest van besnijdenis of niet besnijdenis: - van de moeder? - van de dochter? - van de zus?

4 - CONTEXT

Is er een noodgeval?
 Is er een reis gepland naar een land van herkomst waar VGV veel voorkomt?
 Zo ja, waar, wanneer, met wie, ...?
 Is er een minderjarige in gevaar? Zo ja, wie, wat, waar, hoe?
 Bent u op de hoogte van een mishandeling in het betrokken gezin?
 Zo ja, wie, wat, wanneer, waar, hoe...?
 Zijn er positieve signalen van medewerking van de ouders?
 verzoek om hulp verzoek om diensten te ontmoeten
 betrokkenheid bij verenigingen tegen besnijdenis andere

5 - GENOMEN STAPPEN

Hebben de betrokken personen al contact opgenomen met GAMS?
 Zo ja, wie, wanneer, context,?
 Zijn er andere personen of verenigingen gecontacteerd en zo ja, welke en wie is de contactpersoon?

6 - VARIA

Zijn de ouders het ermee eens dat het beroepsgeheim moet worden gedeeld in het belang van hun dochter?
 Andere

 Psychosociale-juridische ondersteuning: **GAMS België**
www.gams.be - 02 219 43 40

 In geval van een **NOODGEVAL**, de politie: 112

Nuttige bronnen:

BEDANKT OM ONS TE HELPEN OM MEISJES TE BESCHERMEN TEGEN BESNIJDENIS

Deze detectometer werd gerealiseerd door

Met de juridische bijdrage van

Met de steun van

Deze detectometer is een update van de in 2014 door INTACT en GAMS België ontwikkelde beslissingsboom
http://www.strategiesconcertees-mgf.be/wp-content/uploads/MGF-tryptique_final_NL_v6.pdf

Le détectomètre est aussi disponible en français : www.strategiesconcertees-mgf.be/tool/detectometre/

Update april 2023

DETECTOMETER

→ Meisjes die een risico lopen beter identificeren en beschermen TEGEN VROUWELIJKE GENITALE VERMINKING

VOOR WIE?

Professionals (m/v/x), die in contact staan met personen uit betrokken gemeenschappen (zie prevalentiekaart).

WAAROM?

- Alertheid verhogen voor het risico op vrouwelijke genitale verminking op het Belgisch grondgebied en in het buitenland van MINDERJARIGEN die onder de Belgische wetgeving vallen;
- Ten laste name van MINDERJARIGEN die in België wonen.

HOE?

Dialogo voeren, indien mogelijk, met de ouders in het hoger belang van het kind, met de mogelijke tussenkomst van een culturele bemiddelingsdienst.

Deze detectometer spoort aan tot voorzichtigheid en helpt de feiten te analyseren steeds in dialoog met de ouders en in het hoger belang van het kind.

Als ik na het gesprek met de ouders nog steeds twijfels heb, kan ik in het kader van het gedeelde beroepsgeheim contact opnemen met:

- De professionals (m/v/x) en diensten die het gezin opvolgen of er regelmatig contact mee hebben (kraamverzorgende, CLB, pediater of arts);
- Een cultureel bemiddelaar of co-bemiddelaar (m/v/x) van GAMS België;
- GAMS België, referentiepersoon kind en gezin, diensten voor jeugdhulp;
- Zie andere gespecialiseerde diensten.

VOORBEELDZINNEN:

Ik heb zo'n stripboek gelezen, zo'n liedje gehoord over de praktijk van besnijdenis. Wat kan je me hierover vertellen?*

Bij wie kan je terecht in geval van een probleem met besnijdenis?

IK BEN IN CONTACT MET HET MEISJE

Welke informatie heeft u over de risico's van besnijdenis op iemands gezondheid?

Hoe gaat u de gezondheid en integriteit van uw dochters beschermen?

Welke hulp heb je nodig om je dochters te beschermen?

IK BEN IN CONTACT MET DE OUDERS

Voor meer details*, zie de gespreksleidraad voor het bespreken van besnijdenis in interviews met meisjes en/of hun families (zie bronnen).

PREVALENTIE VAN BESNEDEN MEISJES/VROUWEN IN % (15-49 jaar)

Benin	9,2	Guinee-Bissau	52,1	Nigeria	19,5
Burkina Faso	75,8	Indonesië (0-14 jaar)	51	Oeganda	1,4
Centraal-Afrikaanse Republiek	21,6	Irak	7,4	Senegal	25,2
Djibouti	93,1	Ivoorkust	36,7	Sierra Leone	86,1
Egypte	87,2	Kameroen	1,4	Soedan	86,6
Eritrea	83	Kenya	21	Somalië	97,9
Ethiopië	65,2	Liberia	49,8	Tanzania	10
Gambia	75,7	Maldives	12,9	Togo	3,1
Ghana	2,4	Mali	88,6	Tsjaad	34,1
Guinee	94,5	Mauritanië	66,6	Yemen	18,5
		Niger	2		

TIPS VOOR HET VASTSTELLEN VAN DE PREVALENTIE VAN MEISJESBESNIJDENIS:

Dit prevalentiecijfer is gebaseerd op het nationale cijfer, maar de etniciteit van de ouders speelt ook een rol. Bijvoorbeeld, in Senegal, is de prevalentie voor vrouwen/meisjes 25,7%, maar de prevalentie varieert van 77,8% in het zuiden (Peulgemeenschap) tot 6% in het centrum (Wolof-etniciteit). Voor het percentage per etnische groep, zie in de bronnen.

Bron: UNICEF, februari 2021

Stap 1 IK START DE DETECTOMETER

- Wanneer ik in aanraking kom met een minderjarige (of de ouders) afkomstig uit een land waar het risico op VGV bestaat (zie prevalentie kaart) en/of;
 - Wanneer de moeder of zussen van de minderjarige geconfronteerd werden met VGV;
 - Wanneer ze geconfronteerd worden met een aankondiging van besnijdenis.
- Voor meer informatie: www.strategiesconcertees-mgf.be/nl/tool/gebruikershandleiding-van-de-detectometer

Stap 2 IK STEL EEN RISICO VAST EN EVALUEER

RISICO

1 LAAG RISICO

- De familie is niet van plan om te reizen of reist zonder kinderen;
- Een van de ouders is betrokken bij een vereniging tegen besnijdenis;
- Ouders hebben onlangs een verbintenis ondertekend om hun dochter niet te besnijden. Opmerking: contact hebben met een vereniging die strijdt tegen besnijdenis is niet voldoende.

Ik ga naar **niveau 2** (als een van de volgende situaties (in 1) zich niet meer voordoet of als er een verandering is in de gezinscontext (het overlijden van de beschermer van het meisje, het opnieuw trouwen, tekenen van misbruik) of een wijziging van de burgerlijke status (verwerving van de Belgische nationaliteit).

- Houding van echtgenoot en familieleden: pro-besnijdenis;
- Druk vanwege de familie, gemeenschap of sociale druk om te besnijden.

Ik ga naar **niveau 3** als het meisje reist of een besnijdenis wordt aangekondigd.

I. AANKONDIGING VAN EEN BESNIJDENIS

- Bij een aankondiging van een besnijdenis verzamel ik de volgende informatie: wie, hoe, wanneer, waar, ...;
- Andere risico-elementen (familielid die bereid is de besnijdenis uit te voeren);
- Druk van de familie om te besnijden in België of in het buitenland (Wie, hoe, wanneer, waar ...).

II. NADERENDE REIS (in het buitenland binnen minder dan drie weken)

- Bescherming van meisjes ter plaatse... Ik vraag naar de bescherming die door de ouders in het land voorzien is om te vermoeden van herkomst.

III. HET NIET TERUGKEREN VAN EEN REIS

- De dochter komt niet terug van een reis zoals gepland, zonder uitleg van de ouders.

BESNIJDENIS

4 VERMOEDEN VAN EEN BESNIJDENIS

0 - 3 jaar

- Bij het verschonen van de luiers:
- Bloedverlies;
 - Pijnlijke plek op de vulva;
 - Pijn bij het plassen;
 - Pijn tijdens de verzorging;
 - Verandering in de houding van het kind.

<18 jaar

- Moeilijkheden bij het plassen (lang en herhaaldelijk naar het toilet gaan);
- Pijnlijke menstruatie indien infibulatie;
- Pijn, littekens, angst om te bewegen, weigeren om te sporten;
- Verandering in houding, verminderde concentratie en schoolresultaten;
- Verdwijning van een leerling na de vakantie (besnijdenis of gedwongen huwelijk?) of onverklaarbare langdurige afwezigheid.

5 VASTGESTELDE BESNIJDENIS

Ik stel de besnijdenis van een meisje vast. De ouders (of een derde partij) melden dit.

- ⚠ Als het meisje geboren is in een land waar besnijdenis wordt toegepast, is het risico voor het meisje groter besneden te zijn in haar land voordat ze naar België kwam.

Stap 3 IK BESCHERM

- Leg de elementen vast in het medisch en sociaal dossier van het meisje;
- Maak de ouders bewust: de rol van GAMS België uitleggen en voorstellen om een afspraak te maken bij GAMS België;
- Indien het meisje de vluchtelingenstatus heeft om haar te beschermen tegen het risico van besnijdenis, vraag de ouders dan naar de verklaring op eer om het kind niet te besnijden te tekenen en het medisch attest van niet-besnijdenis van het Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen;
- Plan een vervolgbijeenkomst met de ouders van het meisje op middellange en lange termijn.

Ik ga naar **niveau 1** als de ouders meewerken, ze vragen naar ondersteuning om hun dochter te beschermen.

- Naast de voorgestelde acties in het vorige punt, laat de ouders de verklaring op eer ondertekenen. (toolbox in GS-VGV);
- Begeleid de ouders met het meisje naar een gespecialiseerde arts voor een onderzoek (zie gespecialiseerde dienst) (in het geval van een verblijf in het buitenland, voor en na het verblijf);
- Plan een vervolgbijeenkomst voor het meisje met haar ouders en de diensten die dicht bij het kind staan, zoals CLB.

Ik ga naar **niveau 2** als de ouders meewerken, ze vragen middelen om hun dochter te beschermen.

I. AANKONDIGING VAN EEN BESNIJDENIS

- Neem contact op met de diensten die dicht bij het kind staan (bv. kraamafdeling, opgroeien (K&G), CLB, pediater of arts);
- Organiseer een multidisciplinaire bijeenkomst met gespecialiseerde diensten (b.v. GAMS België, referentiepersoon Kind en Gezin);
- Na voorafgaand advies van een gespecialiseerde dienst, de zaak doorverwijzen naar de jeugdhulpdienst (VK) en/of de referentiemagistraat met eventuele doorverwijzing naar de jeugdrechter (mogelijkheid tot plaatsing als laatste redmiddel);
- Laat het meisje medisch onderzoeken door een gespecialiseerde arts.

II. NADERENDE REIS (in het buitenland binnen minder dan drie weken)

- Naast de in het vorige punt beschreven acties;
- Vraag vooraf advies aan een gespecialiseerde dienst of een gespecialiseerde advocaat (m/v/x). De zaak voorleggen aan de de referentiemagistraat van het parket (m/v/x): deze kunnen bijvoorbeeld gelasten dat het paspoort van het meisje in beslag wordt genomen en/of dat zij het land niet mag verlaten, en/of een wijziging in het ouderlijke gezag.

III. HET NIET TERUGKEREN VAN EEN REIS

- Neem contact op met een gespecialiseerde juridische dienst (bv. GAMS België of een gespecialiseerde advocaat (m/v/x));
- De juridische dienst kan: → contact opnemen met de procureur des Konings (m/v/x) → contact opnemen met de ambassade → een gerechtelijke procedure inleiden om het meisje dat dreigt te worden besneden onder bepaalde voorwaarden te repatriëren.

- Dialoog voeren met de familie (zie gespreksleidraad);
- Medisch onderzoek van de besnijdenis of de niet-besnijdenis van het meisje door een opgeleide arts;
- Afhankelijk van de medische uitslag;

Als de besnijdenis niet medisch gecertificeerd is, ga ik naar **niveau 1**

Als de besnijdenis medisch gecertificeerd is, ga ik naar **niveau 5**

Als de besnijdenis medisch geattesteerd is:

- Adequate verzorging (fysiek en psychisch) van het kind;
- Dialoog voeren met het gezin in aanwezigheid van een interculturele bemiddelaar (m/v/x);
- Herinnering aan het strafrechtelijk verbod op besnijdenis en de gevolgen van niet-naleving;
- Uitleg over de schadelijke gevolgen voor de gezondheid;
- Contact opnemen met een juridische dienst om een eventuele klacht op grond van het strafrechtelijk verbod te onderzoeken.

Zijn er nog ANDERE MEISJES geboren of die zullen geboren worden in de familie?
Zo ja, dan ga ik naar **niveau 1** om hun niveau te bepalen.